

Asia: VN/34767/2025

Luonnos hallituksen esitykseksi ulkomaanopintolaiksi ja ammattipätevyyden tunnustamisesta annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Yleiset huomiot esitysluonnoksesta

Tavoite selkeyttää ja yhtenäistää etenkin EU- ja ETA-maiden ulkopuolella suoritettujen tutkintojen tunnustamista Suomessa säänneltyjen ammattien osalta on kannatettava ja käytännön toimijoiden näkökulmasta toivottava parannus. Keskeistä on, että ulkomailla suoritettun koulutuksen ja pätevyyden tunnustaminen on joustavaa. On tärkeää myös, että koulutuksen järjestäjillä on selkeä kuva tunnustamisen prosesseista, jotta hakijalta ei turhaan vaadita koko tutkinnon suorittamista. Esityksessä ei ole kuitenkaan arvioitu kattavasti säädös-muutosten ja toimintaympäristön muutosten kokonaisvaikutuksia esimerkiksi koulutuksen järjestäjien ja muiden paikallisten toimijoiden kuten työllisyyspalveluiden näkökulmasta. Käytännössä Suomeen työhön ja koulutukseen hakeutuvat ja maassa jo olevat ns. kolmasmaalaiset ottavat yhteyttä koulutuksen järjestäjiin ja työllisyyspalveluihin. Hakeutujien ja yhteydenottojen määrä on kasvanut huomattavasti viime vuosina.

Lausunnonantajan näkemykset koskien ulkomaanopintolakia.

Esityksen mukainen ulkomaanopintolain muutos, joka laajentaa ulkomailla suoritettun koulutuksen tunnustamista Suomessa kattamaan myös muuta kuin korkeakoulutasoista koulutusta, on kannatettava.

Lausunnonantajan näkemykset ammattipätevyydlain muutoksista.

Esitykseen sisältyvä opetushallituksen tiedottamis- ja neuvontatehtävä on myönteinen asia. Tärkeää on selkiyttää koulutukseen hakeutuville sekä työnhakijoille eri toimijatahojen rooleja. Koulutukseen hakeutujien määrä erityisesti EU- ja ETA-alueen ulkopuolelta on kasvanut huomattavasti. Myös työnhakijoita ohjataan usein paikallisen koulutuksen järjestäjän palveluihin. Tällöin ammatillisen koulutuksen järjestäjä selvittää sekä EU- ja ETA-alueella että näiden ulkopuolella suoritettujen opintojen vastaavuutta yhdessä työnhakijoiden kanssa. Samalla selvitetään mitä koulutustarpeita hakijalla tai työnhakijalla on ja voidaanko joillakin tutkinnon osilla täydentää ulkomailla suoritettua tutkintoa, jolloin se vastaisi suomalaista ammatillista tutkintoa ja voisi tuottaa tarvittavan pätevyyden. Näitä koulutuksia järjestetään työllisyysalueen hankkimana työvoimakoulutuksena tai valtionosuusrahoitteisena koulutuksena. Opetushallitukseen otetaan pääsääntöisesti yhteyttä vasta

siinä vaiheessa, mikäli henkilö tarvitsee tunnustamispäätöksen. Nykyisellään sellaisia kelpoisuuskokeita, joihin hakijat hakeutuisivat ja maksaisivat osallistumisen ei ole käytännössä järjestetty. Kelpoisuuskokeiden laajempi käyttöönotto menettelytapana vastaisi varsin hyvin esimerkiksi suomalaisen ammatillisen koulutuksen osaamisperusteisuuden periaatteita.

Esityksessä jää epäselväksi, miten on tarkoitus toimia Netto nolla-asetukseen sisältyvien teknologia-alojen pätevyyksien tunnustamisen osalta (esimerkiksi vetyala) siihen asti, kunnes eri teknologia-alojen pätevyyksistä päätetään Suomessa. On myös erittäin tärkeää turvata suomalaisten työntekijöiden mahdollisuus hakeutua EU-alueelle em. teknologia-alojen työtehtäviin. Tämä on mahdollista esimerkiksi siten, että koulutuksen järjestäjä järjestää akatemioiden tarjoamaa pätevöitymiskoulutusta maksullisena palvelutoimintana Suomessa, ellei akatemioiden tarjoamia koulutussisältöjä voida sisällyttää tutkintoon johtaviin koulutuksiin.

Nyman Kirsi

Tampereen kaupunki - apulaispormestari Jaakko Mustakallio